

AZ EURONEST PARLAMENTI KÖZGYŰLÉS ÁLLÁSFOGLALÁSA ⁽¹⁾**a szakmai képezések, munkatapasztalatok és egyetemi oklevelek bolognai folyamat keretében való kölcsönös elismeréséről**

(2016/C 193/04)

AZ EURONEST PARLAMENTI KÖZGYŰLÉS,

- tekintettel a keleti partnerséggel foglalkozó, 2015. május 21–22-i csúcstalálkozón kiadott, rigai együttes nyilatkozatra, amely az előző években hasonló keretek között kiadott vilniusi és varsói nyilatkozatra épül,
- tekintettel „Európai szomszédságpolitika: a partnerség erősítése felé – Az Európai Parlament álláspontja a 2012. évi eredményjelentésekről” című, 2013. október 23-i európai parlamenti állásfoglalásra,
- tekintettel az Euronest Parlamenti Közgyűlés 2011. május 3-i alapító okiratára,
- tekintettel a 2015. május 14–15-én megrendezett, negyedik Bolognai Szakpolitikai Fórum és az Európai Felsőoktatási Térség (EHEA) Miniszteri Konferenciája nyomán kiadott jereváni miniszteri közleményre,
- tekintettel az Euronest Parlamenti Közgyűlés „A keleti partnerséghez tartozó országok civil társadalmának megerősítése, többek között a kormány és a civil társadalom közötti együttműködés, valamint a civil társadalom szerepvállalásának erősítésére irányuló reformok kérdése” című, 2012. április 3-i állásfoglalására,
- tekintettel az 1998. május 25-én Franciaország, Németország, Olaszország és az Egyesült Királyság részéről a négy illetékes miniszter által Párizsban aláírt, az európai felsőoktatási rendszer struktúrájának harmonizációjáról szóló sorbonne-i együttes nyilatkozatra,
- tekintettel az 1999. június 19-én 29 európai ország oktatási miniszterei által Bolognában aláírt együttes nyilatkozatra (Bolognai Nyilatkozat),
- tekintettel a 47 ország oktatási miniszterei által 2010. március 12-én elfogadott Budapest–Bécs Nyilatkozatra, amely hivatalosan elindította az EHEA-t,
- tekintettel a miniszteri konferencia és a 2012. április 26–27-én Bukarestben tartott harmadik Bolognai Szakpolitikai Fórum által kiadott közleményre,
- tekintettel a 2012. április 26–27-én Bukarestben rendezett EHEA miniszteri konferencia által elfogadott, az EHEA-ra vonatkozó, 2020-ig szóló mobilitási stratégiára,
- tekintettel a szakmai képezések elismeréséről szóló 2013. november 20-i 2013/55/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre,
- tekintettel a rövid távú tartózkodásra jogosító egységes vízumok kiadásának a Közösségbe tudományos kutatás céljával harmadik országokból érkező kutatók esetében történő megkönnyítéséről szóló, 2005. szeptember 28-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra,
- tekintettel „Az európai felsőoktatási térség 2015-ben – A bolognai folyamat végrehajtásáról szóló jelentés” című jelentésre,
- tekintettel az egész életen át tartó tanulás európai képzési keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra (EQF-LLL),
- tekintettel az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről („Oktatás és képzés 2020”) szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetésekre,

(¹) Elfogadva 2016. március 22-én, Brüsszelben (Belgium).

- tekintettel a felsőoktatás nemzetközivé tételéről szóló, 2010. május 11-i tanácsi következtetésekre,
 - tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentését és a fiatalok tanulási célú mobilitásának támogatását célzó szakpolitikákról szóló, 2011. június 28-i tanácsi ajánlásokra,
 - tekintettel „Az európai felsőoktatási térség 2012-ben – A bolognai folyamat végrehajtásáról szóló jelentés” című jelentésre,
 - tekintettel a 2011. szeptember 8–9-én az örményországi Jerevánban megtartott, a felsőoktatás támogatásáról szóló nemzetközi konferencia zárójelentésére,
 - tekintettel az Európai Parlamentnek a bolognai folyamatról és a diákok mobilitásáról szóló, 2008. szeptember 23-i állásfoglalására,
 - tekintettel a bolognai folyamat végrehajtásának nyomon követéséről szóló, 2015. március 31-i európai parlamenti jelentésre,
 - tekintettel az Európai Unió, illetve Grúzia, Moldova és Ukrajna kormánya között létrejött társulási megállapodásokra,
 - tekintettel az Erasmus+ és az Erasmus Mundus ösztöndíjrendszerekre,
 - tekintettel a felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló egyezményre (CETS 165., Lisszabon, 1997. április 11.),
- A. mivel a felsőfokú okleveleknek az Unió és a keleti partnerség országai közötti kölcsönös elismerése a bolognai folyamat és az EHEA jelentette előrelépések ellenére továbbra is összetett és költséges folyamat;
- B. mivel a keleti partnerség országaiból érkező diákok számára képzésük megfelelő elismertetése nehéz és időnként lehetetlen, míg az Unióból érkező diákok hasonló problémákkal szembesülnek a keleti partnerség országában;
- C. mivel az oklevelek és képesítések elismerésének akadályai gátolhatják a két fél közötti tudományos és szakmai mobilitást és a kulturális kapcsolatokat, valamint útját állhatják Európában a tudományos kutatás előmozdításának, illetve számos tudományterület általános fejlődésének;
- D. mivel a keleti partnerség országainak/a bolognai folyamatban részt vevő EHEA-tagországok állampolgárai esetében nem léteznek a szakmai képesítések elismerése tekintetében egyenlő elbánást biztosító mechanizmusok, és ez számos – sokféle szabályozott területen, többek között az egészségügyben és a szociális munkában, az oktatásban, az építészeten és építőiparban (például az építészmérnöki szakmában) és sok más területen – magasan képzett szakembert megakadályoz abban, hogy készségeit az Unión belüli gyakorlás révén fejlessze és ennek révén egyrészt értékes ismeretekkel térjen vissza hazájába, másrészt az uniós tagállamokban a magasan képzett munkaerő terén tapasztalható hiányt pótolja;
- E. mivel határozott szükség van arra, hogy több kutatásorientált intézmény, többek között doktori iskola jöjjön létre a keleti partnerség országában, és hogy ezáltal több kutatási karrierlehetőséget kínáljanak a helyi diákok számára;
- F. mivel a képesítések elismerésével kapcsolatos megközelítés mind az Unión belül, mind az Unió és a keleti partnerség bolognai folyamatban/EHEA-ban részt vevő országai között jelentősen eltér;
- G. mivel a külföldi képesítések elismerésére vonatkozó folyamatot nem harmonizálták, és a bolognai folyamatban/EHEA-ban részt vevő országokban a reaktív tájékoztatást célzó költséghatékony mechanizmus sem létezik;
- H. mivel a részt vevő országok több mint kétharmadában a külföldi képesítések elismerésére vonatkozó végleges határozat meghozatala maguknak a felsőoktatási intézményeknek a feladata;

- I. mivel a keleti partnerség számos országában nagyszámú felsőoktatási intézmény esetében továbbra is tapasztalható a tisztességtelenség, az átláthatósággal, a normákkal és az elszámoltathatósággal kapcsolatos problémák;
- J. mivel a keleti partnerség országaiban, illetve időnként az Unióban is a felsőoktatási intézményekben még mindig tapasztalható korrupció, bürokrácia, konzervativizmus, bizonytalanság és elavult hozzáállás, amivel foglalkozni kell, és ami ellen fel kell lépni;
- K. mivel a felsőfokú tanulmányok és oklevelek elismerésével foglalkozó nemzeti információs központok (ENIC/NARIC) hálózata az a fő hálózat, amely biztosítja az elismeréssel kapcsolatos információk megosztását, valamint eszközöket dolgoz ki az eljárások, politikák és gyakorlatok elismerése céljából, továbbá képes tájékoztatni a nyilvánosságot és a partnereket, valamint segíteni a tagországokat és a vezető politikai szerveket az elismerési folyamat megértésében, egyszersmind elősegítve a nemzeti jogszabályok és eljárások uniós gyakorlatokhoz való közelítését is;
- L. mivel az egyetemek az új ötletek kifejlesztését ösztönző, a tudományos fejlődés céljából a véleménynyilvánítás és a gondolat szabadságán alapuló helyek; mivel ez ellentétes lehet a politikai indíttatású elnyomással, amely gyakran zaklatásnak vagy akár emberi jogi visszaéléseknek teheti ki a diákokat;
- M. mivel az Erasmus+ programok mind az Unió, mind a keleti partnerség felsőoktatási intézményeinek korszerűsítését, az uniós intézményekkel való nemzetközi együttműködés ösztönzését, valamint a felsőoktatási reform és a diákok fokozott mobilitásának elősegítését célzó, alapvető fontosságú eszközök;

Általános elvek

1. megerősíti, hogy mind az Unió, mind pedig a keleti partnerség országainak diákjai számára a kölcsönösen elismert, minőségi felsőoktatás, valamint a főbb szabályozott szakmák esetében a szakmai képesítések kölcsönös elismerése és a mindkét oldalon megszerzett munkatapasztalat teljes körű elismerése alapvetően fontos lehet a kultúrákon átívelő társadalmi-gazdasági kapcsolatok bővítése és javítása, valamint a béke, a fejlődés, a jólét és a stabilitás előmozdítása szempontjából;
2. üdvözlí, hogy a keleti partnerség három országával társulási megállapodás aláírására került sor, és reméli, hogy e fejlemény pozitív hatást gyakorol majd az oklevelek, képesítések, készségek és munkatapasztalatok kölcsönös elismerésére; fő prioritásnak tekinti, hogy ésszerű és tartós együttműködési módokat dolgozzon ki a keleti partnerség többi országával, biztosítva az ezzel és más kérdésekkel kapcsolatos együttműködés folytonosságát; ugyanakkor megjegyzi, hogy a társulási megállapodások kormányzati és parlamenti szinten bővebb kommunikációs és együttműködési eszközöket biztosítanak és a további együttműködés alapját jelenthetik többek között a felsőfokú tanulmányok és oklevelek elismerésével foglalkozó nemzeti információs központok létrehozása, az Unió és a keleti partnerség számára közös európai szakmai kártya (EPC) megvalósítása, valamint a belső piaci információs rendszer (IMI) révén az Unió és keleti partnerei közötti, költséghatékony tájékoztatói és riasztási mechanizmusok kifejlesztése révén;
3. hangsúlyozza, hogy a bolognai folyamat semmiképpen sem egyirányú rendszer, hanem inkább az a célja, hogy megerősítse az Unió és a keleti partnerség országai közötti felsőoktatási és a tudományos mobilitás fejlesztését, hogy a résztvevők mindkét oldalon szélesebb körben hozzáférjenek a felsőoktatási intézményekhez, az oklevelek elismeréséhez és az ösztöndíjprogramokhoz, továbbá hogy az összes egyetemi kritérium teljesülése esetén a különböző felsőoktatási rendszerekbe korlátozás nélkül felvételt nyerjenek;
4. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi helyzet, amelyben az állandó rendszerszerű problémák sok, a keleti partnerektől érkező diák és fiatal szakember számára megnehezítik okleveleik vagy szakmai képesítéseik automatikus elismerését, jelentős akadályt képeznek a szakemberek szabad mozgása és a két fél közötti jó kapcsolatok fejlesztése előtt;
5. megjegyzi, hogy a keleti partnerség országainak társadalmi-gazdasági fejlődését jelentősen javíthatja, ha olyan egyetemi végzettségű személyek, szakemberek és vállalkozók állnak rendelkezésükre, akik külföldi környezetben új tapasztalatokat gyűjtöttek, ami pedig lehetővé teszi új ötletek és folyamatok kialakulását, és hozzájárul az értékek és a know-how terjesztéséhez, erősíti a helyi egyetemeket, erősíti a külföldi befektetők bizalmát és hozzájárul a stagnálás megelőzéséhez;
6. úgy véli, hogy határozottan szükség van annak a tendenciának a visszafordítására, hogy a keleti partnerség régiójából a tehetséges fiatalok „agyelszívás” jelleggel Nyugatra távoznak, ezáltal megfosztva hazájukat a társadalmon belüli jobbításokhoz és a fenntartható fejlődéshez szükséges, igen fontos szaktudástól;

7. hangsúlyozza, hogy a keleti partnerségben részt vevő valamennyi félnek mind jogszabályaiban, mind a gyakorlatban teljes körű hozzáférést kell biztosítania a felsőoktatáshoz mindenki számára, a nemek, valláson, etnikai hovatartozáson vagy politikai nézeteken alapuló megkülönböztetés nélkül; megjegyzi, hogy az egyetemeket általánosságban a tanulás és a szabad véleménynyilvánítás helyszíneiként tartják számon, és hogy a tudományos kiválóság előmozdítását leginkább az szolgálja, ha a diákokat megvédi az üldöztetéstől és zaklatástól;
8. úgy véli, hogy a Bizottságnak kiemelten együtt kell működnie az érintett tudományos, igazgatási és kormányzati hatóságokkal és a diákok szervezeteivel vagy képviselőivel a keleti partnerség országaiból érkező diákok és szakemberek aggodalmainak hangsúlyozása érdekében, a régiót érintő konkrét problémák feltárása és a megoldások megtalálása érdekében;
9. hangsúlyozza, hogy a keleti partnerség kományinak fokozniuk kell a megfelelő minőség-ellenőrzési és -biztosítási rendszerek bevezetésére irányuló erőfeszítéseiket, együttműködve az egyetemekkel és az egyes szabályozott szakmákért felelős nemzeti hatóságokkal annak érdekében, hogy állampolgáraik számára megfelelő lehetőségeket kínáljanak arra, hogy tanulmányaikat és tapasztalataikat az Unióban is gazdagítsák;
10. aggodalommal állapítja meg, hogy a keleti partnerség országaiban egyes képzési területeken továbbra sincs egyensúly a nemek között, és úgy véli, hogy az egyenlő hozzáférést mindkét nem számára minden szinten, különösen a felsőoktatásban tevékenyen támogatni és a pozitív diszkriminációt elősegítő, célzott ösztöndíjak segítségével ösztönözni kell;
11. hangsúlyozza, hogy miután Belaruszt kivéve a keleti partnerség valamennyi országa esetében sikerült elérni a vízummentességet, a térségből több diák érdeklődik tanulmányainak az Unióban való folytatása iránt; ezért nyomatékosan kéri az uniós intézményeket, hogy fokozzák a vízumliberalizációról Belarusszal folytatott tárgyalásokat annak előmozdítása érdekében, hogy a diákok mobilitása az Unió és a keleti partnerség kivétel nélkül valamennyi országára kiterjedjen;
12. hangsúlyozza, hogy az egyetemek függetlensége és az államtól és politikától való teljes különválasztása a sikeres és az Unióval összeegyeztethető oktatási rendszer elsődleges és lényeges feltétele; hangsúlyozza, hogy az egyetemek tisztességes finanszírozása szükséges lépés ebben az irányban, és nem szabad, hogy az államhoz vagy a politikához bármilyen köze legyen, hanem a teljesítménytől, a hallgatók számától és a tudományos eredményektől kell függővé tenni;
13. felhívja a keleti partnerség országainak egyetemeit, hogy oktatási kínálatukat igazítsák a munkaerő-piaci szükségletekhez;
14. arra ösztönzi az Unió és a keleti partnerség országainak egyetemeit, hogy tevékenyen törekedjenek a kölcsönös együttműködésre, a tapasztalatok megosztására, és hozzanak létre állandó párbeszéd-mechanizmusokat az utóbbi információmegosztás javítása érdekében;
15. elismeri, hogy az ENIC/NARIC hálózat jelentős szerepet tölt be a felsőfokú tanulmányokra és oklevelekre, illetve a szabályozott és nem szabályozott szakmákra vonatkozó elismerés különböző aspektusaiban, és szükségesnek tartja e hálózat továbbfejlesztését, többek között a keleti partnerség országaiban működő nemzeti központok működésének és szerepének javítása révén;

Egyetemi oklevelek a bolognai folyamat keretében

16. üdvözli, hogy a keleti partnerség valamennyi országa az EHEA tagja, és hogy a bolognai folyamat elveinek végrehajtásában mutatkozó különbségek ellenére mindannyian arra törekcsenek, hogy elérjék az Unió többi részén érvényes felsőoktatási normákat (az európai felsőoktatási térség minőségbiztosítási normái és iránymutatásai), valamint hogy a térség egészében fő célként az összes felsőfokú oklevél automatikus és azonnali elismerését kell kitűzni;
17. üdvözli a 2015. évi miniszteri konferencia Belarusz EHEA-hoz való csatlakozásáról szóló határozatát, és e fejleményt a bolognai folyamat befogadó jellegének bizonyítékaként értékeli; arra ösztönzi Belaruszt, hogy felsőoktatási rendszerét és gyakorlatát hozza összhangba az EHEA többi országáéval;
18. úgy véli, hogy a keleti partnerség országai jelenleg helyesen hajtják végre a bolognai folyamat eszközeit, különösen az európai képesítési keretrendszert (EQF) és az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszert (ECTS) saját – a bolognai eszközökkel harmonizált – nemzeti képesítési keretrendszerük és nemzeti kreditátviteli rendszerük révén, valamint hogy továbbra is van lehetőség a tökéletesítésre, és az európai elismerési társágen (EAR) belüli uniós társhatóságok által az egyetemi oklevelek automatikus elismerése céljából meghatározandó kritériumainak pedig azt kell eredményezniük, hogy a keleti partnerség országaiból érkező diákok okleveleinek elismerése gyorsabbá válék és nagyobb számban történék;

19. hangsúlyozza, hogy javítani kell az Unió és a keleti partnerség országainak oktatási intézményei közötti együttműködést a tapasztalatok megosztása érdekében, mivel az országok többségében a külföldi oklevelek tanulmányi célú elismerését ugyanazon intézmények végzik;
20. elismeri, hogy a felsőoktatásra fordított állami kiadások szintje jelentősen eltér a keleti partnerség egyes országai között, ahogyan az uniós tagállamok között is; ugyanakkor fájjalja, hogy a keleti partnerség számos országában és a szomszédos uniós tagállamokban a GDP felsőoktatásra fordított százalékos aránya az EHEA-n belül a legalacsonyabbak közé tartozik, ami a terület megfelelő fejlődését megnehezíti vagy ellehetetleníti;
21. megállapítja, hogy a bolognai háromciklusú (BA, MA és PhD) felsőoktatási rendszert – jöllehet az EHEA egészében nem azonos módon hajtják végre – a keleti partnerség országaiban többnyire tiszteletben tartják, ám problémát jelent, hogy ezen országokban egyértelműen nincs kellő számú doktori iskola, illetve megfelelő finanszírozás a hallgatók számára, ami a fő okát jelenti annak, hogy a legtöbb potenciális jelentkező másutt kísérel meg doktori fokozatot szerezni;
22. hangsúlyozza, hogy mivel nagyrészt maguk a felsőoktatási intézmények a minőség-ellenőrzési kritériumokért és a bolognai folyamat és az elismerésről szóló lisszaboni egyezmény elveit tiszteletben tartva az oklevelek kiállításai eljárásaiért felelős fő illetékes szervek, a keleti partnerség országaiban határozottan szükség van önállóbb és erőteljesebb felsőoktatási intézmények kialakítására, továbbá felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy a nemzeti hatóságokkal együtt vizsgálja meg e fejlesztési irány előmozdításának módjait;
23. nyomatékosan kéri mind a keleti partnerség országainak, mind az uniós tagállamok kormányait és parlamentjeit, hogy törekedjenek az elismerésről szóló lisszaboni egyezmény elveinek nemzeti jogszabályokban való jobb érvényesítésére, mind a nemzeti szinten kiállított oklevelek minőségét, mind pedig a külföldi képesítések automatikus elismerésének megkönnyítését illetően;
24. hangsúlyozza, hogy továbbra is a „diplomagyarak” és „akkreditációs üzemek” létezése, illetve a bolognai/EHEA-eszközök végrehajtása szempontjából összehasonlítható, összeegyeztethető és következetes nemzeti rendszerek hiánya a fő oka annak, hogy az Unión belül számos szerv nem tudja automatikusan elismerni a keleti partnerség országaiban kiadott képesítéseket;
25. felhívja mindkét oldal kormányait, hogy fokozzák a felsőoktatási rendszerbe vetett bizalom garantálását célzó erőfeszítéseiket, különösen azáltal, hogy egyenlő feltételeket teremtenek a felvételek és vizsgák, illetve az erőforrásokhoz és létesítményekhez való hozzáférés tekintetében, valamint egyenlő jogokat biztosítanak ösztöndíjakra, és mindenekelett biztosítják, hogy csak azoknak a hallgatóknak állítanak ki okleveleket, akik az érintett képesítéshez szükséges valamennyi előírást és az európai képesítési keretrendszer szerinti tanulmányi eredményeket teljesítették;
26. határozottan felhívja az uniós szerveket, valamint az egyetemeket, hogy – a keleti partnerség országaiból érkező diákoknak szóló, célzott ösztöndíjak számának és láthatóságának növelése, a különböző uniós eszközök kihasználása, valamint a nemzeti kormányok, alapítványok és nem kormányzati szervezetek arra való ösztönzése által, hogy foglalkozzanak azoknak a keleti partnerség országaiból érkező, gyakran hátrányos anyagi helyzetű diákoknak a szükségleteivel, akik számára jó tanulmányi eredményeik mellett az Unión belüli tanulmányok anyagilag megterhelőek – vizsgálják meg és tárják fel a keleti partnerség országaiból érkező diákok támogatásának ésszerű módjait;
27. üdvözli, hogy a keleti partnerek tevékenyen részt vesznek az Erasmus+-ban, valamint hogy igen jó költségvetés-felhasználási képességekkel rendelkeznek; ezért sajnálja, hogy a 2014–2020 közötti időszakra szóló programok keretében a keleti partnerség országainak rendelkezésére álló finanszírozás az előző pénzügyi időszakokkal nagyjából megegyező maradt;
28. az együttműködés fokozása érdekében rendkívül fontosnak véli az uniós ösztöndíjprogramok – például az Erasmus+ – rendelkezésére álló pénzügyi források növelését, a keleti partnerség országaiból érkező diákokat célzottan támogatva és az uniós finanszírozási rendszerekben külön fejezetet létrehozva e térség számára, amely az Unió számára rendkívüli stratégiai és kulturális jelentőséggel bír;

Szakmai képesítések és munkatapasztalat

29. úgy véli, hogy a szakmai képesítések kölcsönös elismerése a keleti partnerség projektjén belül mindkét oldal fejlődése érdekében több kritikus lépés biztosításához is szükséges, ideértve a szakmai specializációt célzó ideiglenes mobilitás javítását és ezáltal a keleti partnerség országainak állampolgárai számára olyan új készségek elsajátítására vonatkozó lehetőségek megnyitását, amelyeket hazájukban szakmai teljesítményük javítására, ugyanakkor mindkét oldalon a jelentős munkaerőhiány pótlására használhatnak fel;

30. megállapítja, hogy noha a szakmai képzések szorosak kapcsolódnak az oklevelek elismerésének a bolognai folyamatban való javításához, jelenleg nem létezik olyan, a kérdést az Unióban, az Európai Gazdasági Térségben és Svájcban belül szabályozó 2013/55/EU irányelvhez hasonló dokumentum, amely a keleti partnerség országaira kiterjedne; ennél fogva ösztönzi azon új kezdeményezéseket, amelyek célja, hogy e prioritásnak az egész kontinensre kiterjedő dimenziót adjon;
 31. felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy a keleti partnerség országainak kormányaival együtt vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy új keretet dolgozzanak ki az európai szomszédság számára annak érdekében, hogy az európai szakmai kártya rendszerét e partnerekre is kiterjesszék; azt reméli, hogy ez az eszköz újabb és dinamikusabb szakmai mobilitást eredményezne Európában és szomszédságában, valamint általánosságban számos szakmában segítene a képességbeli hiányosságok pótlásában, ami mindkét oldal számára kölcsönös előnyökkel járna;
 32. hangsúlyozza, hogy a szakmai képzések kölcsönös elismerésével kapcsolatos együttműködés céljaként azt kell kitűzni, hogy mindkét oldal szakemberei kihasználhassák készségeik, gyakorlatuk és mobilitásuk fejlesztésére vonatkozó lehetőségeiket anélkül, hogy a keleti partnerség országaiban veszélyeztetnék a munkaerő rendelkezésre állását, illetve hogy az Unión belül egyensúlyhiányt hoznának létre;
 33. kéri a szakmai képzések elismerési eljárásának végrehajtására vonatkozó, mindenki számára közös megközelítés kidolgozását, és arra ösztönzi a keleti partnerség kormányait, hogy alakítsanak ki és hajtsanak végre megbízható és átlátható eljárásokat a szakmai képzések elismerése számára, elsősorban a szabályozott szakmák esetében;
 34. úgy véli, hogy a képzett munkavállalók munkatapasztalatának kölcsönös elismerése alapvető eleme a dinamikus európai munkaerőpiac kifejlesztésének, és hogy ki kell dolgozni azokat az alapvető kritériumokat, amelyeket a tagállamok és más partnerek a munkavállalók ésszerű munkatapasztalatának nyilvántartása és számszerűsítése érdekében megoszthatnak egymással;
 35. úgy ítéli meg, hogy a minőséggel, átláthatósággal és függetlenséggel kapcsolatos kritériumok alkalmazása mellett az uniós tagállamoknak és a keleti partnerség országainak biztosítaniuk kell, hogy a szakmai képzésekkel foglalkozó nemzeti hatóságok és a munkatapasztalat elismerésével foglalkozó munkáltatói szövetségek minden tőlük telhetőt elkövetnek a bármilyen szemponton (nemen, valláson, etnikai hovatartozáson, származási országon, többek között a keleti partnerség bármely államának állampolgárságán) alapuló megkülönböztetés minden formájának elkerülése érdekében;
 36. utasítja társelnökeit, hogy továbbítsák ezt az állásfoglalást az Európai Parlament elnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EKSZ-nek, valamint az uniós tagállamok és a keleti partnerség országai kormányainak és parlamentjeinek.
-